

Príhovor

Vážení a milí priatelia Slovenských inštitútov, rada by som touto cestou pozdravila všetkých čitateľov eBulletinu, ktorý sa už u Vás udomácnil - aspoň v to verím.

Minulý rok 2020 začali všetky slovenské inštitúty vydávať tento pravidelný magazín, a to v súvislosti s nástupom pandémie, ktorá vypukla po celom svete a nechceli sme s Vami, našimi drahými priateľmi, stratiť kontakt. eBulletin Vám má predstaviť a priblížiť Slovensko z viacerých strán. Každý riaditeľ predstavuje našu krajinu rôznym spôsobom, majú v tomto voľnú ruku a ja im touto cestou za ich kreatívnu aktivitu ďakujem. Rok 2020 nám priniesol veľa negatív, hlavne v oblasti reálnej - kontaktnej prezentácie kultúry, umenia a školstva, zapísal sa do našich životov a podpísal sa tak, že naň nezabudneme. Nádej nám však dáva blížiacu sa možnosť návratu do sveta plného emócií, pocitov a túžob, ktoré v nás práve kultúra a umenie môžu vyvolať. Slovenské inštitúty, ktoré patria pod Odbor kultúrnej diplomacie Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky prešli svojou prácou, do doteraz jediného možného sveta, do sveta informačných technológií a prostredníctvom počítačov Vám dokážeme priblížiť nepriblížiteľné... aspoň doteraz sme si to mysleli. Ale, keď sa chce, tak sa cesta nájde a veľa sa spraviť dá... Pandémia a uzavretie sa trochu viac do seba, nám umožnili nahliadnuť aj do takých kútov našej duše, na ktoré sme možno menej mysleli.

A to je asi jediné pozitívum, ktoré by sme si z tohto zvláštneho obdobia mohli a mali odniesť. Úlohou slovenských inštitútov bolo a stále je, spríjemniť Vám chvíle niečím zaujímavým alebo

aj poučným alebo jednoducho iba príjemným. Medzi úlohy patria nielen realizácia prezentačných projektov v oblasti umenia a kultúry, ale aj v oblasti školstva, vedy, techniky a dôležitou časťou je aj spolupráca s krajanmi. Vážení a milí priatelia Slovenských inštitútov, ak máte nejaké priania v oblastiach, ktoré pokrýva slovenský inštitút a ktoré Vám vieme splniť, prosím, obráťte sa priamo na riaditeľa slovenského inštitútu vo Vašej krajine a podelte sa o kreatívne idey, budú sa tešiť.

Dovoľte mi popriať Vám v roku 2021 veľa zdravia a šťastia a čo najviac príjemných chvíľ, napríklad aj pri čítaní eBulletinu.

S úctou Jana Tomková
riaditeľka

*Odbor kultúrnej diplomacie
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych
záležitostí Slovenskej republiky*

Realizujeme

KULTÚRA A UMENIE

1. 2. - 30. 6.

Výstava

Michal Janiga – Prométeus

Záhrada H55 (Hloubětínská 1138/5, Praha 14)

Michal Janiga o realizácii inštalácie hovorí:
"V záhrade H55 sú nainštalované dve kamenné sochy z pre mňa stále otvorenej série Prométheus. V podstate sa sochy z tejto série týkajú prenosu energie, ktorá poháňa náš svet, a tým ho dokážeme meniť, alebo aj stratiť. Vychádzam z antickej báje o Prométheovi, prvom sochárovi, ktorého bohovia potrestali za to, že svojmu dieľu – človeku priniesol z Olympu oheň, teda božskú silu a energiu".

Sledujte nás na Facebooku!
Sledujte Facebook H55.

4. 2. o 18:00

Sovinec – centrum nezávislej československej kultúry 1974 – 1989

Vďaka aktivitám osobnosti prof. Jindřicha Štreita – fotografa, pedagóga a organizátora

kultúrnych akcií, sa v dobe tzv. normalizácie v 70. a 80. rokoch minulého storočia premenila malá moravská obec SOVINEC na významné centrum neoficiálnej česko-slovenskej kultúry. Prednáška Štěpánky Bielešovej o tejto osobnosti bude naživo vysielaná na FB Muzea umění Olomouc a záznam si môžete pozrieť na webovej stránke.

ODKAZ na Facebook.
ODKAZ na web.

7. 2. o 18:00

NEDELE so slovenskými rozprávkami!

Naladte si slovenské rozprávky na českých vlnách Slovenského inštitútu v Prahe! Každú nedeľu o 18:00. **Slovenské rozprávky SME** (od Pavla Dobšínského či Hansa Christiana Andersena) vznikli z iniciatívy slovenského denníka SME a narozprával ich jeden z najtalentovanejších slovenských hercov strednej generácie, člen Slovenského národného divadla **ROBERT ROTH.**

Sledujte nás na Facebooku!

Realizujeme

10. 2. o 17:00

LITERÁRNA STREDA

Jubileum Dušana Duška

Pri príležitosti 75. narodenín slovenského literárneho tvorcu Dušana Duška Vám prinášame spolu s Literárnym informačným centrom v Bratislave komponovaný program (live stream). Účinkujú: Dušan Dušek, Zuzana Kronerová a ďalší.

Sledujte nás na Facebooku!

15. 2.

30. rokov Vyšehradskej skupiny

Výstava plagátov

15. 2. 2021 si pripomíname **30. výročie vzniku VYŠEHRADESKÉJ SKUPINY**, ktorá bola v roku 1991 založená v maďarskom Vyšehrade medzi tromi štátmi – vtedajším Československom a Maďarskom a Poľskom.

Od roku 1993, po vzniku samostatnej Slovenskej republiky a Českej republiky, sa datuje používanie nového názvu Vyšehradská štvorka či jednoducho V 4. Štyri krajiny vytvorili spoločenstvo, ktoré reprezentovalo stredoeurópsky región s rovnakými kultúrnymi a intelektuálnymi hodnotami a spájalo rovnaké úsilie o budovanie demokracie a neskôr začlenenie sa v rámci celoeurópskej integrácie, čo sa „Vé štvorke“ podarilo v roku 2004. Pri príležitosti 30. výročia založenia Vyšehradskej skupiny vám prinášame virtuálnu výstavu plagátov, ktoré vytvorili grafici krajín V 4. Výstavu pripravil Poľský inštitút v Prahe. V súčasnosti je inštalovaná v

Realizujeme

priestoroch Maďarského kultúrneho inštitútu a Slovenský inštitút v Prahe prispel realizáciou virtuálnej prehliadky, aby ste sa s výtvarnými pojmami a grafickými znázoreniami dlhoročnej spolupráce štyroch krajín v rámci stredoeurópskeho regiónu mohli aspoň takouto formou zoznámiť. Do súťaže sa prihlásilo 374 účastníkov, celkovo zaslali viac ako 700 plagátov. Návrhy hodnotila medzinárodná porota, ktorej členmi boli odborníci za aplikovanú grafiku zo všetkých krajín V 4 a zástupcovia usporiadateľov: Joanna Górska (Poľsko) - predsedníčka poroty, Peter Bankov (Česko), Marcel Benčík (Slovensko), Anna Korolovszky (Maďarsko), Jacek Gajewski - riaditeľ Poľského inštitútu v Bratislave, Joanna Urbańska - riaditeľka Poľského inštitútu v Budapešti, Maciej Ruczaj - riaditeľ Poľského inštitútu v Prahe a Monika Szmigiel-Turlej - zástupkyňa riaditeľa Odboru verejnej a kultúrnej diplomacie na poľskom ministerstve zahraničných vecí. Porota rozhodla o udelení troch cien.

1. cena: Łukasz Zwolan (Poľsko)

2. cena: Bruno Szenk (Poľsko)

3. cena: István Szathmáry (Maďarsko).

Čestné uznanie získali i slovenskí autori:

Veronika Barrera, Peter Chmela a Peter Eliáš.

Sledujte nás na Facebooku!

Odkaz na Youtube.

24. 2. o 17:00

LITERÁRNA STREDA

Spomienkový večer

prekladateľov Umberta Eca

Umberto Eco je pomerne ťažko definovateľná osobnosť. Je umelcom (románopisec) i vedcom (semiotik a medievalista) zároveň. Predovšetkým je však výraznou európskou intelektuálnou osobnosťou, ktorú si máme možnosť pripomenúť pri príležitosti 5. výročia jeho úmrtia. S jeho širokospektrálnym a myšlienkovito bohatým dielom sa však stretáme na prekladateľskej úrovni. Práve preklady toho istého autora môžu vystihnúť kultúrne rozdiely národných mentalít, a rovnako tak dielo jedného významného autora ich môže spájať a zblížovať. Bol to Umberto Eco, ktorého najslávnejší román *Meno ruže* prenikol aj za tzv. železnú oponu a už v polovici osemdesiatych rokov pomyslene prepojil čitateľov Západu i Východu. Umberto Eco opätovne dokázal svojím dielom spojiť krajiny západnej Európy s krajinami strednej a východnej Európy, resp. bývalého socialistického bloku, aj v deväťdesiatych rokoch 20. storočia. Po páde železnej opony sa aj táto časť Európy začala stretávať s dovtedy neznámymi fenoménmi popkultúry, iného než ideologického gýču, masovej kultúry, a

Realizujeme

tiež prenikania nových médií do umenia. Umberto Eco ich vedel objasniť, pomenovať, a tiež rozlíšiť, čo je pre umenie a kultúru akceptovateľné a čo nie je. Práve v oblasti estetiky je jeho myslenie stále aktuálnejšie aj v súčasnosti. Nie náhodou sa stal laureátom českej Ceny VIZE´97 na prahu tretieho milénia. Významným prekladateľom Umberta Eca do slovenského jazyka je **Stanislav Vallo** (rovnako prekladateľ Boccaccia, Buzzatiho, Pavesa, Ammanitiho či Danteho), ktorý bol navyše v rokoch 2005 – 2011 veľvyslancom Slovenskej republiky v Talianskej republike. Z Ecovho literárneho diela preložil štyri romány, vrátane románu *Meno ruže*.

Spomienkovým večerom prekladateľov Umberta Eca, ktorý inicioval Slovenský inštitút v Prahe a pripravil ho v spolupráci s Talianskym kultúrnym inštitútom v Prahe, si jeho kultúrny odkaz – v rámci mnohých jazykových prístupov – môžeme sprítomniť.

Moderátorom večera bude slovenský prekladateľ, bývalý diplomat a osobný priateľ Umberta Eca Stanislav Vallo.

Sledujte nás na Facebooku!

Realizujeme

27. 2.

SOBOTY so slovenskou drámou!

Mesiac s projektom GREEN DRAMA.

Milí priatelia, doba pandémie nám priniesla do našich životov mnoho zmien. Azda jednou z tých, ktoré môžeme vnímať pozitívne, je možnosť spomaliť, hlbšie sa pozrieť na náš život, naše hodnoty, priority a zamyslieť sa nad otázkami, ktorým sme doteraz možno nevenovali patričnú pozornosť. Áno, práve otázky ekológie a ochrany prírody v poslednej dobe silno rezonujú v našej spoločnosti. Preto by sme Vám radi i my predstavili výnimočný ekologicko - divadelný projekt GREEN DRAMA. Tento projekt vyhlásil v roku 2018

Divadelný ústav a zapojilo sa doň pätnásť slovenských dramatičiek a dramatikov, ktorí počas posledných dvoch rokov napísali dramatické texty s environmentálnym posolstvom. Hlavnými témami sú ekológia, environmentalistika, ochrana prírody

a celkovo života na našej planéte.

Projekt je prezentovaný aj vďaka slovenským herečkám a hercom, ktorí vo forme videa načítali úryvky z týchto textov. Štyri soboty za sebou si môžete vypočuť ukážky z hier pätnástich slovenských autorov v podaní popredných slovenských hercov!

27. 2. 2021

Miklós Forgács, hra *Vizičlovek* - číta **Táňa Pauhofová**

Dušan Poliščák, hra *Tichý hlas* - číta

Alexander Bárta

Gabriela Alexová, hra *Nič proti dvojnohým* - číta **Matej Land**

Dušan Vicen, hra *Ďakujeme, že neplodíte* - číta **Rebeka Poláková**

Samuel Chovanec, hra *Poetic Science* - číta **Daniel Fischer**

Pokračovanie v marci...

Sledujte nás na Facebooku!

Realizujeme

VEDA, VÝSKUM A INOVÁCIE

9. 2. o 19:00

UTORKY so slovenskou vedou, výskumom a inováciami!

Milí návštevníci a priatelia Slovenského inštitútu v Prahe!

V rámci nového cyklu **VEDA, VÝSKUM A INOVÁCIE** vám budeme (v spolupráci s Centrom vedecko-technických informácií a Slovenskou akadémiou vied a i.) vždy druhý

utorok v mesiaci sprostredkovať dokumentárne filmy o slovenskej vede a vedcoch, či podcasty z danej oblasti. O úvodné slovo a podporu cyklu Slovenského inštitútu v Prahe sme požiadali herca Adyho Hajdu (člena Divadla Astorka Korzo '90), otca nádejného, talentovaného vedca Romana Hajdu, študenta biochémie a molekulárnej biológie v britskom Glasgowe, ktorý sa počas pandémie vrátil na Slovensko, aby sa vo vedecko-výskumnom laboratóriu špičkového slovenského biochemika Pavla Čekana zapojil napr. do procesu vyvíjania slovenských PCR testov či najnovšie detekovania anglickej mutácie koronavírusu. Na prvé stretnutie so slovenskou vedou, výskumom a inováciami

v Slovenskom inštitúte v Prahe, sme pre vás pripravili dňa 9. 2. o 19:00 dokumentárny film CVTI s názvom *Písmená, ktoré tvoria svet - história chémie z roku 2019.*

Písmená, ktoré tvoria svet
nekonečný príbeh chemických prvkov

Sledujte nás
na Facebooku!

Pripravujeme

Slovenské „ateliéry duše“ v Česku.

Cyklus portrétov osobností slovenského pôvodu.

V marci sa môžete tešiť na nový cyklus portrétov osobností slovenského pôvodu, žijúcich v Českej republike. Nazvali sme ho Slovenské „ateliéry duše“ v Česku. Do „ateliérov duše“, teda do prostredia, v ktorom sídli jedinečný ľudský talent a realizuje sa tvorivý potenciál človeka do osobitej podoby, nahliadneme virtuálne.

Jedným z prvých našich vzácných virtuálnych hostí bude sopranistka Simona Houda Šaturová, operná speváčka slovenského pôvodu s výrazným medzinárodným renomé. Môžete sa teda tešiť na **Profesionálne skúsenosti sopranistky Simony Houda Šaturevej.**

27. 3. oslavujeme Svetový deň divadla.

Pri tejto príležitosti Vám predstavíme dokument o Divadelnom ústave v Bratislave.

Foto: Simona Houda Šaturová

V rámci cyklu Veda, výskum a inovácie

Vám v spolupráci s Centrom vedecko-technických informácií SR predstavíme dokumentárny film s tematikou svetelného znečistenia, Vo svetle noci. Celosvetový problém svetelného znečistenia exponenciálne narastá každým rokom, no zdá sa, že zatiaľ nemá reálne riešenie.

Informujeme

ZAÚJÍMAVOSTI

Mimoriadne dobre spracované dielo. Bebjakov film *Správa* chváli Hollywood Reporter.
Slovenský kandidát na Oscara je náročný film.

Kým slovenské kiná ostávajú zatvorené a nikto nevie, do kedy si domáci diváci počkajú na kinopremiéru očakávaného filmu *Správa* režiséra Petra Bebjaka, vo svetových médiách už o slovenskom kandidátovi na Oscara vychádzajú prvé výstupy. Hollywood Reporter vo svojej recenzii filmu pripomína, že najst' nový

spôsob ako filmársky spracovať tému holokaustu, je výzva. Peter Bebjak si však napriek tomu trúfol vyrozprávať nezvyčajný a usvedčujúci príbeh o osvienčimskej správe, ktorá odhalila zverstvá nacistickej vyhladzovacej mašinerie. *"Najst' nový prístup k holokaustu je určite výzvou, a napriek tomu režisér Peter Bebjak vyrozprával neznámy, ale odhaľujúci príbeh*

v Osvienčimskej správe."

Chvála časopisu Hollywood Reporter, ktorá sa nachádza v recenzii slovenského filmu o Alfredovi Wetzlerovi a Rudolfovi Vrbovi, dvoch slovenských židoch, ktorí utiekli z Osvienčimu v roku 1944, a napísali správu o masovom zabíjaní, ktoré tam prebiehalo. Meno režiséra **PETRA BEBJAKA** bude čoskoro celosvetovo známe.

Film *Správa* budú premietat' po celých USA, uvidia ho aj vo Francúzsku či na Novom Zélande. Niečo podobné je pre slovenský film raritou.

Zdroj: spectator.sme.sk

Informujeme

História slova “ROBOT”

Hlavná téma januárového čísla časopisu Quark je venovaná histórii robotiky. Toto slovo totiž v januári oslávil 80 rokov od svojho vzniku a slovo robot má dokonca storočnicu od celosvetovej scénickej premiéry.

Už od pradávna si človek mnohé činnosti pomocou rôznych nástrojov nielen ulahčoval, ale túžil mať niečo alebo niekoho, kto bude pracovať zaňho. Od 20. storočia sa tomu niečomu či niekomu hovorí robot. Jedna z definícií robota je, že je to automat alebo počítačom riadený integrovaný systém schopný autonómnej, cieľovo orientovanej interakcie s prirodzeným prostredím, a to podľa inštrukcií človeka. Jednoducho povedané, robot je (prí)stroj vykonávajúci zložité operácie podľa určeného programu. Aj keď sa slovo robot, ktoré oficiálne uzrelo svetlo sveta v novembri 1920 v hre Karla Čapka (1890 – 1938) R. U. R., pripisuje práve tomuto českému spisovateľovi, nie je to pravda. Ako to vlastne bolo, opísal v Lidových novinách 24. decembra 1933 Karel Čapek takto:

“V jednej nestráženej chvíli napadla citovaného autora látka na tú hru. Aj bežal s tým za tepla za svojím bratom Josefom, maliarom, ktorý práve maľoval po plátne: Josef, ja by som mal myšlienku na hru. Akú?, hundral maliar.

Autor mu to povedal tak stručne, ako to šlo: Ale ja neviem, ako mám tých umelých

robotníkov nazvať. Povedal by som im Labor, ale pripadá mi to nejako papierovo. Tak im povedz Roboti. A bolo to.”

Tým spôsobom sa teda zrodilo slovo robot. Objavilo sa v spomínanej hre, ktorej skratka je odvodená z názvu fiktívnej továrne Rossum's Universal Robots, čo autor priamo v texte prekladal ako Rossumovi univerzálni roboti. V súčasnosti úplne bežné slovo robot má teda dvoch autorov a hra R. U. R. mala fakticky dve premiéry – jednu oficiálnu, ktorá sa uskutočnila v Národnom divadle v Prahe 25. 1. 1921, a ešte jednu neoficiálnu, ale historicky prvú, ktorú našťudovala skupina amatérskych divadelníkov Klicpera v Hradci Králové a premiérovu predstavila tri týždne pred uvedením R. U. R. v Národnom divadle v Prahe – 2. januára 1921. V domácom aj v zahraničnom prostredí vzbudila hra neobyčajný záujem a iniciovala verejnú diskusiu nielen o samotnej inscenácii, ale predovšetkým o autorovom varovaní pred prípadnými negatívnymi vplyvmi techniky na ľudstvo. A tieto diskusie trvajú doteraz...

Zdroj: quark.sk

Informujeme

SLOVENSKÉ KNIHY

Alexander Balogh: Etienne Cornevin.

Z Paríža do slovenských ateliérov.
(N Press, 2020)

Keď sa koncom sedemdesiatych rokov zjavil v Bratislave mladý francúzsky intelektuál Etienne Cornevin, ktorý prišiel na Slovensko pomôcť nášmu školstvu šíriť a kultivovať výučbu francúzštiny, sotvako tušil, že sa čoskoro výrazne zapojí do slovenského i českého výtvarného života. Presnejšie, do jeho neoficiálnej scény.

Biografia Alexandra Balogha, blízkeho priateľa Etienne Cornevina, prináša pútavý príbeh človeka, ktorý sa podľa vlastných slov usiloval byť nielen filozofom, ale i teoretikom, historikom a kritikom výtvarného umenia, literárnym kritikom, básnikom, umelcom, humoristom, kurátorom, filmárom a vydavateľom. A tiež, ako zvykol s úsmevom vraviť, aj odborníkom na nedefinovateľné disciplíny. Už dávno vieme, že sa o to nielen usiloval, ale tým všetkým asi aj bol. Obraz Etienne Cornevina doplnili archívnymi fotografiami Eva Cisárová-Mináriková, Ladislav Čarný, Xénia Hoffmeisterová, Peter Procházka, Gabriela Albrecht Žiaková, rodina Filovcov a Marián Mudroch.

Informujeme

JUBILEÁ

Ladislav Grosman

(4. 2. 1924 - 25. 1. 1981)

4. februára si pripomíname 100. výročie narodenia slovenského prozaika a scenáristu Ladislava Grosmana. Rodák z Humenného časť života prežil i v Prahe, kde navštevoval Vysokú školu politickú a sociálnu. Písal beletriu, námety čerpal z rodného kraja a života drobných ľudí židovskej komunity. Hlboko precítoval ich tragický osud a zachytil črty ich spôsobu života. Novelu *Obchod na Korze* napísal v roku 1965 na základe svojej o tri roky staršej poviedky *Pasca*. Táto novela vznikala paralelne so scenárom pre film režisérovi Jána Kadára a Elmara Klosa *Obchod na Korze* (1965), ktorý získal v roku 1966 cenu Oscar americkej Akadémie filmového umenia za najlepší cudzojazyčný film. Grosman vykreslil bolestný príbeh židovskej majiteľky obchodu, vdovy Rozálie Lautmannovej, ktorú hrala Ida Kamiňská, a jej arizátora, Tóna Brtku v kreácii Jozefa Krónera. Vyjadril celú tragickosť osudov obyvateľov slovenského mestečka, ktorých strhnú mútné dejinné vlny nacizmu a ani jeden nedokáže nad nimi zvíťaziť. Film vznikol v štúdiu na Barrandove, nakrúcali ho v Sabinove. Keďže jeden z režisérovi emigroval, dostal sa tento film na dlhé roky do trezorov.

Až po roku 1989 sa film dostal na verejnosť a diváci môžu opäť zažívať herecké umenie Idy Kamiňskej a Jozefa Krónera.

100. výročie narodenia Ladislava Grosmana si pripomína i Slovenská pošta vydaním známky z emisného radu Osobnosti, ktorej autorkou je Mgr. Art. Natália Ložeková.

